

■ Ἐπὶ τῇ Ἑορτῇ τοῦ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος μας (6 Ἡ')

**Ἡ ὑπέρτατη χαρά·
ἡ θέα τοῦ Θεοῦ***

**«Ἡ ταπείνωση εἶναι τὸ Φῶς,
ἐντὸς τοῦ ὁποίου μπορούμε νὰ δοῦμε τὸ Φῶς»**

Ἡ Ἑορτὴ αὐτὴ τῆς Μεταμορφώσεως, ἡ ὁποία συγκαταλέγεται ἀνάμεσα στὶς μεγαλύτερες τοῦ ἔτους, εἶναι ἰδιαιτέρως ἀγαπητὴ στοὺς Ὁρθοδόξους.

Ὁ Ἅγιος Εἰρηναῖος, ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας τοῦ 2ου αἰῶνα, ἔλεγε: «Δόξα τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ ζωντανὸς ἄνθρωπος καὶ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ὄραση τοῦ Θεοῦ».

Ναί, ὁλόκληρος ὁ κόσμος, καὶ ὄχι μόνο ὁ ἄνθρωπος, δημιουργήθηκε, ὥστε ὁ ἄνθρωπος νὰ μπορέσει νὰ φθάσει στὴν θέα αὐτὴ τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ βρεῖ σ' αὐτὴν τὴν χαρὰ καὶ τὴν ὑπέρτατη εὐτυχία.

Γιὰ τὴν θέα αὐτὴ τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν βαθύτερη προσδοκία τῆς ἀνθρώπινης καρδιάς, ἔλεγε ὁ Ἱερὸς Αὐγουστίνος τὸν γνωστὸ λόγο: «**Κύριε**,

μᾶς ἔπλασες γιὰ τὸν ἑαυτὸ Σου καὶ ἡ καρδιά μας ἡσυχάζει ἔως ὅτου ἀναπαυθεῖ σὲ Σένα».

Αὐτὴ ἡ θεὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἀνάπαυση ποὺ βρίσκει ἡ ψυχὴ μας σ' Αὐτὸν εἶναι τὸ μόνον πράγμα ποὺ μπορεῖ νὰ μᾶς γεμίσει, εἶναι ὁ μόνος σκοπός, γιὰ τὸν ὁποῖο μᾶς δημιούργησε ὁ Θεός.

* * *

Ἡ Ἑορτὴ αὐτὴ τῆς Μεταμορφώσεως μᾶς θυμίζει δύο πράγματα: **Ἀφ'** ενός, ὅτι σκοπὸς τῆς οἰκονομίας τῆς Σωτηρίας εἶναι ἡ αἰώνια θεὰ τοῦ Θεοῦ, αὐτὴ ποὺ θὰ μᾶς παραχωρηθεῖ κατὰ τὰ ἔσχατα, ὅταν θὰ μετᾶσχουμε πλήρως, μὲ τὸ σῶμα μας μάλιστα, στὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. **Ἄν** ὁ Θεὸς Πατὴρ θέλησε νὰ ἀνοιχθοῦν τὰ μάτια τῶν Μαθητῶν, κατὰ τὴν Μεταμόρφωση στὸ Θαβώρ, γιὰ νὰ δοῦν μέσα ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ τὸ Φῶς τῆς θεότητος, αὐτὸ ἐγίνε γιὰ νὰ τοὺς βοηθήσει νὰ κατανοήσουν τὸ Μυστήριο τοῦ Σταυροῦ, νὰ καταλάβουν, ὅτι ὁ Σταυρὸς ἦταν ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν Ἀνάσταση, γιὰ τὸν Χριστὸ προσωπικά, ἀλλὰ καὶ γιὰ μᾶς.

Ἀφ' ἐτέρου ὁμως, ὅπως οἱ Ἀπόστολοι ἀπόλαυσαν τὴν θεὰ αὐτὴ ἐνῶ ζοῦσαν ἀκόμη στὴν γῆ, προτοῦ ἀναστηθοῦν μαζί μὲ τὸν Χριστό, προτοῦ κἄν ὁ Χριστὸς διαβεῖ διὰ τοῦ θανάτου στὴν Ἀνάσταση, ἔτσι καὶ ἀπὸ τὴν ἐπίγεια ζωὴ μαςμποροῦμε νὰ προγευθοῦμε, θὰ λέγαμε, τὴν θεὰ αὐτὴ τοῦ Θεοῦ, τὸ πλῆρωμα τῆς ὁποίας μᾶς ἐπιφυλάσσεται γιὰ τὴν αἰωνιότητα.

Ἡδη ἀπὸ ὅδω κάτω, ἡ μεγαλύτερη χαρὰ ποὺ μπορεῖ νὰ γεμίσει τὴν καρδιά μας εἶναι ἡ θεὰ τοῦ Θεοῦ, ἡ θεὰ τοῦ Ἀκτίστου Φωτός· αὐτὸ σημαίνει, ὅτι βγαίνουμε ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ μας, παραιτούμαστε ἀπὸ τὰ δεδομένα τῶν αἰσθήσεών μας καὶ τῆς λογικῆς μας, γιὰ νὰ ἀφεθοῦμε νὰ μᾶς ὁδηγεῖ τὸ ἐσωτερικὸ Φῶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἀπ' τὴν ἄλλη σημαίνει, ὅτι καὶ ὁ Θεὸς μὲ μιὰ κίνηση ἐντελῶς ἐλεύθερη, ὡς προσφορὰ τῆς Ἀγάπης Του, βγαίνει κατὰ κάποιον τρόπο ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ Του γιὰ νὰ φανερωθεῖ σ' ἐμᾶς. **Φ**ανερώνεται ἐν Χριστῷ, διὰ τοῦ Προσώπου τοῦ Χριστοῦ ποὺ Τὸ συναντοῦμε σὲ κάθε σελίδα τοῦ Εὐαγγελίου· καὶ σ' Αὐτὸ μποροῦμε νὰ διακρίνουμε καὶ τὴν θεότητά Του, δηλαδὴ τὸ Πρόσωπο τοῦ Πατρός: **«Ὁ** ἑώρακὼς Ἐμὲ ἑώρακε τὸν Πατέρα» (Ἰω. ιδ' 9). **Ὅ**ταν μελετοῦμε τὸ Εὐαγγέλιο ὑπὸ τὸ Φῶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διὰ τοῦ Προσώπου τοῦ Υἱοῦ, μποροῦμε ἤδη νὰ διακρίνουμε τὸ Πρόσωπο τοῦ Πατρός.

Πράγματι, ἡ θεὰ αὐτὴ τοῦ Θεοῦ βρίσκεται στὸ σημεῖο τομῆς τῶν δύο ἐλευθεριῶν: ἐκείνης τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποιος δίδεται, καὶ τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν ποὺ δεχόμαστε τὸ δῶρο τοῦ Θεοῦ· ποὺ ἐπιλέγουμε νὰ μὴν κλειστοῦμε στὴν αὐτάρκειά μας, ἡ ὁποία δὲν εἶναι παρὰ αὐτάρκεια ἔνδειας καὶ ἡ ὁποία δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς ἀπαλλάξει ἀπὸ τὴν λύπη καὶ τὴν πικρία τῆς ζωῆς τοῦ πεπτωκότος ἀνθρώπου. **Εἶναι** ἀνάγκη ἡ ἐλευθερία μας νὰ ἀνοίγεται στὴν δωρεὰ τοῦ Θεοῦ μέσα στὸ Φῶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Επομένως ὁ Θεός —ὁ Ὅποιος ποτὲ δὲν παραβαίνει τὶς ὑποσχέσεις Του— θὰ πρέπει νὰ φανερωθεῖ ἐλεῦθερα· νὰ κοινωνήσει μαζί μας ἄλλοτε διὰ τοῦ λόγου Του, διὰ τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ ἄλλοτε μὲ τὸ ἄγγιγμα τῆς Χάριτος στὸν μυστικὸ χῶρο τῆς καρδιάς μας, τὸ ὁποῖο ἄγγιγμα νιώθουμε σὲ κάποιες τουλάχιστον στιγμές, τὶς πληρέστερες, τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς.

* * *

Ἔλεγα, ὅτι αὐτὴ ἡ Ἑορτὴ πρέπει νὰ εἶναι ἰδιαίτερα ἀγαπητὴ στοὺς Ὁρθόδοξους. **Τ**ὸν 14ο αἰῶνα

(παραμονὲς τῆς νεώτερης ἐποχῆς, ὅποτε οἱ Ὁρθόδοξοι χῶρες ἐπρόκειτο τόσο νὰ ὑποφέρουν κάτω ἀπὸ τὴν Τουρκικὴ κατοχή, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὶς ἀνακατατάξεις τῆς Εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς, καὶ κατὰ τὰ ἐβδομῆντα χρόνια τῶν κομμουνιστικῶν διωγμῶν ποὺ γνώρισε ἡ Ρωσία καὶ οἱ σλαβικὲς χῶρες, καὶ κάπως λιγότερο οἱ ἄλλες Ὁρθόδοξοι χῶρες, στὶς παραμονὲς τῶν δοκιμασιῶν αὐτῶν, κατὰ τὶς ὁποῖες ἡ Ἐκκλησία ἐπρόκειτο νὰ ἔχει τόσους Μάρτυρες, ὅσους δὲν εἶχε κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνες τῶν διωγμῶν),

τότε θέλησε ὁ Θεός νὰ ἀναδείξει μεγάλους πνευματικοὺς Πατέρες ποὺ ἦταν ταυτόχρονα καὶ μεγάλοι θεολόγοι. **Ὁ** Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης, ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς θέτουν στὸν πυρήνα τῆς πνευματικῆς ζωῆς τὸ Μυστήριον τῆς Μεταμορφώσεως, τὸ Μυστήριον τῆς Θεᾶς τοῦ Ἀκτίστου Φωτός, ποὺ διαλάμπει ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ στὸ Θαβώρ.

Καὶ αὐτὸ τὸ πνευματικὸ κίνημα τοῦ 14ου αἰῶνα ζωντάνεψε καὶ ἐνίσχυσε ὅλον τὸν Ὁρθόδοξο κόσμον κατὰ τοὺς ἐξῆς αἰῶνες τῶν δοκιμασιῶν ποὺ ἐπρόκειτο νὰ γνωρίσει ἐξ αἰτίας τῆς ἐπικράτησης τοῦ Ἰσλάμ.

Μιὰ ἀνάλογη ἀναγέννηση, μιὰ ἀναζωογόνηση τοῦ πνευμα-

τικοῦ αὐτοῦ ρεύματος σφράγισε καὶ τὸ τέλος τοῦ 18ου καὶ τὶς ἀρχὲς τοῦ 19ου αἰῶνα, ἀκριβῶς ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἀρχίσουν οἱ δοκιμασίαι τῆς νεώτερης ἐποχῆς. **Γ**ιὰ μὲν τὴν Ρωσία, μὲ τὸν Ἅγιο Παῖσιο Βελιτσκόφσκι καὶ ἐν συνεχείᾳ μὲ τὸν Ἅγιο Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ καὶ ὅλους τοὺς Στάρετς τῆς Ὀπτινα. **Γ**ιὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα, ἀρχικὰ μὲ τὸν Ἅγιο Μακάριο Κορίνθου καὶ τὸν Ἅγιο Νικόδημο τὸν Ἀγιορείτη, ἀργότερα δὲ μὲ ὅλους τοὺς μεγάλους ἐκείνους πνευματικούς Πατέρες ποὺ ἔζησαν τὸν 19ο καὶ τὸν 20ὸ αἰῶνα: τὸν Ἅγιο Νεκτάριο Αἰγίνης καὶ τοὺς Γέροντες τοῦ Ἁγίου Ὁρους ποὺ ἀγαποῦμε, καὶ ὁρισμένους ἔχουμε γνωρίσει προσωπικὰ.

Τὸ Μυστήριον τῆς Μεταμορφώσεως εἶναι στὸ πυρῆνα τῆς ζωῆς μας ὡς Ὁρθοδόξων καὶ εἶναι ὡς συνέχεια αὐτοῦ τοῦ μεγάλου κινήματος τοῦ Ἡσυχασμοῦ, τὸ ὁποῖο ἐκδηλώνει σήμερα τὰ πιὸ ζωντανά, τὰ πιὸ πνευματικὰ στοιχεῖα ποὺ μποροῦν νὰ ζωογονήσουν τὴν ζωὴ ὁλόκληρης τῆς Ἐκκλησίας.

* * *

Εἴθε τὴν ἡμέρα τῆς Μεταμορφώσεως, ἡ καρδιά μας νὰ φωτιστεῖ πράγματι ἀπὸ τὴν Χάρι τῆς Ἁγίου Πνεύματος, τὴν Ὅποία δεχόμαστε πρωτίστως διὰ τῆς ταπεινοφροσύνης. **Ἀ**γαπῶ τὸν λόγο τοῦ Ἁγίου Σιλουανοῦ, ποὺ τὸν ἔχουμε γραμμένο καὶ ἐδῶ στὸ τέμπλο τοῦ Ναοῦ μας: **«Ἡ ταπείνωση εἶναι τὸ φῶς, ἐντὸς τοῦ ὁποίου μποροῦμε νὰ δοῦμε τὸ Φῶς».**

Γιὰ νὰ μπορέσει ἡ καρδιά μας νὰ δεχθεῖ τὸ Φῶς αὐτὸ τοῦ Χριστοῦ, καὶ νὰ ἀφεθεῖ νὰ μεταμορφωθεῖ ἀπὸ αὐτό, πρέπει νὰ εἶναι ταπεινή, νὰ ἔχει ταπεινωθεῖ, νὰ ἔχει λυγίσει ἀπὸ μετάνοια, ἀλλὰ ταυτοχρόνως νὰ ἔχει ἀλλοιωθεῖ ἀπὸ μιὰ ἀκατανίκητη ἐμπιστοσύνη στὸ Ἐλεος τοῦ Θεοῦ. **Ἐ**πίσης, πρέπει νὰ ἔχουμε ἀδιάκοπα τὴν ἔγνοια νὰ καθαρίζουμε τὴν καρδιά μας.

Ἡ πνευματικὴ ὁδὸς ποὺ μᾶς διδάσκουν οἱ μεγάλοι Πατέρες, τὰ ἔργα τῶν ὁποίων ἔχουν συμπεριληφθεῖ στὴν Φιλοκαλία, εἶναι ἡ ὁδὸς τῆς νήψεως, τῆς φυλακῆς τῆς καρδιᾶς, τῆς ἐσωτερικῆς ἐπαγρύπνησης.

Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέπουμε στὸν ἑαυτὸ μας νὰ παρασύρεται ἀπ' ὅλες τὶς ἐσωτερικὲς μας κινήσεις, ἀπὸ τὶς κινήσεις τῶν αἰσθήσεων μας, ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς τοῦ νοῦ μας, ποὺ δὲν ἔχει ἀκόμη μεταμορφωθεῖ ἀπὸ τὴν πίστη καὶ τὴν Χάρι τοῦ Πνεύματος.

Ὅλες αὐτὲς τὶς κινήσεις πρέπει νὰ γνωρίζουμε νὰ τὶς ἐπιτηροῦμε, νὰ τὶς «κρατᾶμε στὸ χέρι», θὰ ἔλεγα, ἔτσι ὥστε,

κάθε φορά πού ἀντιλαμβανόμαστε μέσα στὴν καρδιά μας μιὰ κίνηση πού δὲν εἶναι κατὰ Θεόν, μιὰ κίνηση πού μᾶς ὀδηγεῖ στὴν κατάκριση, στὴν ἐκδίκηση, μιὰ κίνηση πού μᾶς παρακινεῖ νὰ ἀναζητήσουμε τὴν μιὰ ἢ τὴν ἄλλη αἰσθησιακὴ ἀπόλαυση (ἂν εἶναι ἀντίθετη μὲ ὅ,τι ἀγαπᾷ ὁ Θεός), κάθε φορά πού μπαίνουμε σὲ πειρασμὸ ἢ κάθε φορά πού μιὰ κίνηση προσέρχεται ἀπλῶς ἀπὸ τὸ «ἐγώ» μας, νὰ ζητοῦμε ἀμέσως συγγνώμην ἀπὸ τὸν Κύριο, νὰ ζητοῦμε μὲ θέρμη τὸ Ἐλεός Του καὶ νὰ Τὸν παρακαλοῦμε νὰ μᾶς βοηθᾷ νὰ νικοῦμε ὅλες αὐτὲς τὶς κινήσεις πού μᾶς βγάζουν ἔξω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ μας, ἔξω ἀπὸ τὸ **ἐνδότατο κατοικητήριο τοῦ Θεοῦ μέσα μας.**

Προφανῶς, ξαναπιάνοντας κάθε φορά ἀδιάλειπτα τὴν Εὐχή: **«Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, διὰ τῆς Θεοτόκου, ἐλέησόν με»,** ἔχουμε ἓνα ἰδιαίτερος ἀποτελεσματικὸ ὄπλο στὰ χέρια μας.

Τότε, λοιπόν, θὰ μπορούμε πραγματικά, λίγο-λίγο, σὲ κάποιες προνομιακὲς στιγμὲς τῆς προσευχῆς μας, νὰ μετέχουμε, στὸ μέτρο τῶν δυνατοτήτων μας, στὴν ἐμπειρία τῶν Ἀποστόλων πάνω στὸ Θαβώρ. **Καὶ** θὰ μπορούμε μαζί μὲ τὸν Πέτρο νὰ λέμε: **«Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι»** (Ματθ. ιζ' 4, Μάρκ. θ' 5, Λουκ. θ' 33).

Εἴθε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον νὰ φωτίζει τὶς καρδιές μας. **Νὰ** μπορούμε, διὰ τοῦ μεταμορφωμένου Προσώπου τοῦ Χριστοῦ, νὰ ἀτενίζουμε τὸ Πρόσωπο τοῦ Πατρός, τοῦ Δημιουργοῦ τοῦ σύμπαντος πού εἶναι καὶ ὁ Πατέρας μας, ὁ τόσο ἀγαπητός, ὁ τόσο Μέγας, ὁ ἐπέκεινα πάντων καὶ ταυτοχρόνως τόσο κοντὰ μας, τόσο προσιτὸς στὴν καρδιά μας, τόσο πλήρης τρυφερότητος γιὰ μᾶς.

Εἴθε τὸ Φῶς αὐτὸ νὰ μᾶς φωτίζει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. **Ἀμήν!**

(*) π. Πλακίδας Deseille, Ἡ θέα τοῦ Ἀκτίστου, σελ. 119-126, ἐκδόσεις «Ἑάρ», Ἰούλιος 2020. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.

